

# Актуальні проблеми соціальної сфери

*збірник наукових робіт викладачів і студентів*

Випуск 4

*за заг. ред. Н.П. Павлик*

Житомир, 2015

*Рекомендовано до друку рішенням  
кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності  
Житомирського державного університету імені Івана Франка  
(протокол №8 від 05 березня 2015 року).*

*Рецензенти:*

Н.А. Сейко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;  
С.А. Котловий – кандидат педагогічних наук, вчитель історії вечірньої (змінної) ЗОШ II-III ст. №1 м. Житомира.

**А 43 Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. — Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2015. — Вип. 4. — 158 с.**

Літературний редактор: Н.Л. Тарасенко  
Відповідальний редактор: І.М. Палько  
Дизайн обкладинки: А.І. Сочинський

Матеріали надруковані в авторській редакції.  
За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

## Передмова

Шановні друзі! Четверте видання збірника наукових робіт викладачів та студентів «Актуальні проблеми соціальної сфери» свідчить про системність і цілеспрямованість науково-дослідної діяльності кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ми пишаємося результатами теоретичних пошуків й емпіричних розвідок викладачів і студентів, присвячених актуальним соціально-педагогічним питанням та відображеним у курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних роботах. Важливим нововведенням цього видання є представлення результатів дисертаційних пошуків аспірантів і здобувачів Криворізького педагогічного інституту під керівництвом докторки педагогічних наук, професорки Тетяни Дороніної, що є результатом тривалої й творчої співпраці.

Серед основних здобутків минулого й поточного навчальних років відзначаємо: організацію щорічного Всеукраїнського дистанційного конкурсу студентських та учнівських наукових робіт із соціальної педагогіки – режим доступу: <http://contest.zu.edu.ua>; публікацію колективної монографії «Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект»; участь викладачів кафедри в Європейському турі кампанії «Рух проти ненависті» (Словаччина, Угорщина, Німеччина, Швеція, Франція, Чехія, Польща), перемоги студентів, Світлани Щур (диплом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт) і Сергія Михнюка (диплом III ступеня на Всеукраїнській студентській олімпіаді із соціальної педагогіки).

Серед важливих напрямів подальшого розвитку науково-дослідницької роботи зазначаємо: організацію неформальної освіти майбутніх соціальних педагогів у науковій та фаховій сферах, діяльність науково-дослідних і соціальних центрів кафедри (Студентська Соціальна Служба для Молоді, Центр міжкультурної толерантності, Центр ґендерної освіти), організацію соціального й наукового партнерства кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності в Україні і за кордоном.

*Бажаємо нашим авторам і читачам миру, достатніх ресурсів для наукової, фахової та особистісної реалізації, а також задоволення від науково-дослідницької роботи і пізнання! І, звісно ж, до нових зустрічей! ☺*

З повагою, Надія Павлик.

## Зміст

<b>Гуренко Тетяна</b>	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ	8
<b>Вонсович Юлія</b>	НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАКЛАДИ ЯК ФАКТОРИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	11
<b>Папченко Вікторія</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В УМОВАХ МІСТА	13
<b>Шупікова Вікторія</b>	РОЛЬ ВІДЕОМЕТОДУ У ПРОФІЛАКТИЦІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	15
<b>Кондратенко Ярослава</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	17
<b>Дрозд Ольга</b>	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПТНЗ ІЗ ДІТЬМИ-СИРОТАМИ	19
<b>Герман Ірина</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ	21
<b>Степанчук Інна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТІВ МІЖ БАТЬКАМИ ТА ДІТЬМИ	23
<b>Степанюк Олена</b>	ВПЛИВ КОЛИСКОВИХ НА РОЗВИТОК ТА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ	25
<b>Бондарчук Катерина</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ КЛУБІВ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ	27
<b>Герасимчук Ганна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	28
<b>Степанчук Інна</b>	ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РІЗНИМИ ТИПАМИ СІМЕЙ	29
<b>Мельниченко Ольга</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІЗ ДІТЬМИ З РОЗЛУЧЕНИХ СІМЕЙ	31
<b>Волікова Марина</b>	ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ А.С. МАКАРЕНКА У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ	35
<b>Ланчук Ганна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЛИХОСЛІВ'Я У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	37
<b>Павицька Олександра</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ	39
<b>Суміш Вікторія</b>	ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ДОПОМОГИ ДІТЯМ-СИРОТАМ ТА ОБЕЗДОЛЕНИМ СІМ'ЯМ В УКРАЇНІ	40
<b>Михнюк Сергій</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ	43
<b>Литвак Оксана</b>	ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	45

	У ПОЛЬЩІ	
<b>Сочинський Андрій</b>	ГРАНТОВА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ	48
<b>Корженко Віталія</b>	СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	51
<b>Петрова Дар'я</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ОСНОВНИХ ФОРМ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОГО ДИСКУРСУ	53
<b>Мороз Марина</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ МЕДІАЦІЇ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	56
<b>Роговська Юлія</b>	АНАЛІЗ ФОРМ І МЕТОДІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	58
<b>Лобода Надія</b>	ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ В ІНТЕРНЕТ	62
<b>Назарчук Тетяна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ	63
<b>Тарасенко Наталія, Остапчук Олена</b>	СТУДІЇ КУЛЬТУРИ МИРУ ДЛЯ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЖИТОМИРЩИНИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА НОВІ ВИКЛИКИ ЧАСУ	65
<b>Мамінчук Оксана</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	68
<b>Плітко Ірина</b>	КОМУНІКАЦІЙНА КАМПАНІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	70
<b>Байдик Ірина</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	72
<b>Карайон Олена</b>	СИСТЕМА РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КОРЕКЦІЙНИХ ДОШКІЛЬНИХ УСТАНОВАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗВИТКУ	74
<b>Кисла Ольга</b>	СОЦІАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ЗНЗ	76
<b>Онищук Олена</b>	ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ	78
<b>Котловий Сергій</b>	ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ БЕЗКОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ	80
<b>Саустян Інна</b>	РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ЇХ СІМ'ЯМИ	83
<b>Коваль Юлія</b>	ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ГІМНАЗІЇ	86
<b>Ковтонюк Оксана</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРУП	89

	ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ	
<b>Басюк Леся</b>	ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ (ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ ПИТАННЯ)	91
<b>Сірик Аліна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ІДЕАЛУ СУЧАСНОГО СТАРШОКЛАСНИКА	93
<b>Ковтунович Олена</b>	ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РАННІЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	95
<b>Кропивницька Світлана</b>	ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	97
<b>Павлик Надія</b>	ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СФЕРИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	100
<b>Антонюк Мирослава</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ШКОЛИ В УМОВАХ ДНЗ	103
<b>Ясінська Ірина</b>	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	104
<b>Бондар Олександра</b>	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	106
<b>Седляр Наталія</b>	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ	108
<b>Рудюк Ганна</b>	ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ	110
<b>Коляденко Світлана</b>	НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ МОЛОДІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ КСЕНОФОБІЇ У СТУДЕНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	113
<b>Залібовська- Ільніцька Зоя</b>	ЕТНОПЕДАГОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	117
<b>Синиця Анна</b>	ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	119
<b>Пально Інна</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	121
<b>Дергачова Юлія</b>	КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	124
<b>Мартинюк Світлана</b>	РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА У ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ШКОЛИ	127
<b>Марчук Ольга</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ОСОБИСТОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ	129

<b>Симончук Галина</b>	ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	130
<b>Котвіцька Тетяна</b>	СТАВЛЕННЯ ДО ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА У СТУДЕНТСЬКИХ СІМ'ЯХ	132
<b>Юрченко Андрій</b>	ГРОМАДСЬКА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	134
<b>Біляченко Галина</b>	ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ НА ЇХ ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ	137
<b>Іллїна Ольга</b>	СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	139
<b>Кучківська Світлана</b>	БІОГРАФІЧНА СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	142
<b>Висоцька Любов</b>	ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	143
<b>Кучерган Єлизавета</b>	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ГЕНДЕРНІЙ ЕТИЦІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	146
<b>Мотуз Тетяна</b>	ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	149
<b>Човнюк Юлія</b>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	152
<b>Ярмолка Юлія</b>	ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	154
<b>Палько Інна</b>	АНАЛІЗ ЦИКЛУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ПРЕДМЕТ НАЯВНОСТІ РІЗНИХ АСПЕКТІВ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	156

*Автор статті:*

**Світлана Коляденко,**

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальної педагогіки

## **НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ МОЛОДІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ КСЕНОФОБІЇ У СТУДЕНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Міжнародні правові акти визначили універсальний термін, що інтегрує в собі загальнолюдські цінності: універсальні права і свободи людини, рівність, повагу, гідність тощо. Цей термін – «толерантність», що означає терпимість щодо представників різних соціальних груп (расових, етнічних, національних, регіональних), до яких людина особисто не належить. Прояви нетолерантності (неприйнятності) стосовно будь-якої конкретної національності є окремим випадком загальної національної ксенофобії (недовіра та підозрілість щодо усіх «чужих»).

Ціннісні орієнтації та толерантність серед молоді України можна приблизно оцінити за даними дослідження 2007 року [1]. Помітна загальна недовіра до людей (70%) характеризує досить обережне ставлення молодих людей до інших (як «чужих»). Тільки 18% опитаних відмітили, що більшості людей можна довіряти, тобто досить незначну частину молоді можна назвати відкритими. Сприйняття молодим поколінням різних груп людей можна умовно окреслити в межах «соціально-привабливі/ соціально-непривабливі». До соціально-привабливих груп належать люди, що викликають повагу, прихильність, захоплення серед молодих людей; до соціально-непривабливих – особи, що викликають почуття несприйняття. Дані дослідження свідчать, що до останніх молоді відносить наступні категорії осіб: наркозалежні, алкозалежні, люди, які повернулися з місць позбавлення волі, роми, меншою мірою гомосексуалісти та хворі на СНІД. Спостерігається певна відстороненість і по відношенню до імігрантів. Загалом, толерантне ставлення характерне для досить незначної частини молодих людей. Більшість молоді схильна до певної поміркованості й самодостатності, а також байдужості і замкнутості [1].

Восьмого липня 2003 року ректором Житомирського державного університету імені Івана Франка було затверджено Положення про Студентську соціальну службу для молоді (далі – CCCM) університету, в якому зазначено, що

1. Метою діяльності CCCM в університеті є:

- реалізація державної молодіжної політики;
- надання соціальних послуг та соціальної допомоги студентам, студентським сім'ям;
- розв'язання соціальних проблем та поліпшення становища студентства;
- спрямування діяльності на соціальну адаптацію, здійснення соціальної профілактики, соціального патронажу, соціального обслуговування, соціальної реабілітації студентської молоді;
- розвиток інтелектуальних та творчих здібностей студентської молоді і забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації.

2. Основними завданнями CCCM є:

- реалізація державних молодіжних програм у сфері соціальної роботи зі студентською молоддю;



- розробка та реалізація профілактичних і реабілітаційних заходів подолання негативних явищ у студентському середовищі, гуманізація взаємин учасників навчального процесу, підвищення рівня психологічної культури;
- здійснення системи заходів соціальної допомоги та послуг студентам-сиротам, інвалідам, студентським сім'ям, а також тим, хто потрапив у кризову ситуацію;
- розробка науково-методичних та інформаційно-правових матеріалів для забезпечення роботи студентських соціальних служб для молоді.

Отже, робота СССМ спрямована на соціальну підтримку студентської молоді певного закладу. Під соціальною підтримкою ми розуміємо сукупність тих соціальних відносин, що допомагають клієнту впоратися з важкою ситуацією.

У соціальній підтримці можна виділити два головних аспекти:

- соціально-емоційний, що пов'язаний із взаємовідносинами та спілкуванням;
- тематичний, коли особлива увага приділяється інформації, рекомендації, юридичній, фінансовій і матеріальній допомозі.

Вибір аспектів соціальної підтримки ґрунтується на пріоритетах суспільства і відрізняється залежно від вікової групи молоді, на яку спрямована соціальна підтримка. Соціальна підтримка може надаватися з боку родини, колег, однолітків, сусідів, іншими словами, соціальна підтримка може надходити з так званого «природного» соціального оточення людини. Крім того, вона може надаватися молодіжними студентськими організаціями, молодіжними клубами тощо. Такій формі професійної соціальної підтримки притаманна будь-яка структура та час її надання.

Нами був обраний шлях комплексної соціальної підтримки, тобто надання вичерпної інформації з певного питання кожному, хто потребує допомоги. Такий підхід став визначальним у створенні структурних підрозділів СССМ.

Отже, здійснення соціально-психологічного та соціально-педагогічного напрямків роботи з проявів ксенофобії, дискримінації у студентському середовищі можливо на рівні всіх підрозділів СССМ університету, але вагома частка припадає на Телефон Довіри (далі – ТД), тренінговий центр та інформаційну службу (газета «Перехрестя»).

Соціально-психологічний напрямок (робота здійснюється спільно із соціальними партнерами СССМ – Житомирської обласної Асоціації фахівців соціальної сфери, Житомирського обласного центру соціально-психологічної допомоги, Житомирського обласного центру ресоціалізації наркозалежної молоді «Твоя Перемога», Комунального закладу «Обласний соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування»):

- психологічне консультування на ТД, індивідуальні консультації певних спеціалістів, Скриньку Довіри;
- психологічна корекція і допомога у соціальній адаптації шляхом участі студентів ВНЗ у роботі тренінгового центру;
- психологічна допомога в кризових ситуаціях та в умовах посттравматичного стресу через звернення до компетентних установ;
- психопрофілактика стресу шляхом проведення циклу тренінгів щодо підвищення рівня стресостійкості;
- проведення психологічних тренінгів із першокурсниками, студентами-іноземцями та ін.;

- навчання аутотренінгу та психологічної саморегуляції із залученням психологів та психотерапевтів;
- психологічна діагностика студентів ВНЗ;
- психологічна діагностика і консультування з питань професійного становлення, вторинної зайнятості тощо.

Соціально-педагогічне спрямування (робота здійснюється у контакті з соціальними партнерами CCCM – Житомирської обласної Асоціації фахівців соціальної сфери, Житомирського обласного центру соціально - психологічної допомоги, Житомирського обласного центру ресоціалізації наркозалежної молоді «Твоя Перемога», Комунального закладу «Обласний соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування»):

- проведення консультацій з питань адаптації до умов навчання серед студентів першокурсників та студентів-іноземців;
- соціально-педагогічна робота зі студентами ВНЗ;
- спеціалізована (корекційна) соціально-педагогічна допомога студентам із обмеженою мобільністю, дітям-сиротам, дітям-чорнобильцям тощо;
- контроль за здобуттям освіти всіх перерахованих вище студентів ВНЗ;
- професійне консультування та сприяння здобуттю вищої професійної освіти;
- профілактика девіантної поведінки серед студентів ВНЗ;
- проведення дозвіллевих заходів для студентів з метою адаптації до нових умов.

Але ми розуміємо необхідність покращення роботи саме у напрямку профілактики ксенофобії та психологічного консультування можливих жертв дискримінації і ксенофобії серед студентської молоді. Сьогоднішній моніторинг звернень на Телефон Довіри CCCM та до спеціалістів визначає, що жертв злочинів на ґрунті ненависті не зафіксовано. У перспективі нашої діяльності ми передбачаємо:

- проведення моніторингу випадків злочинних дій по відношенню до релігійних і національних меншин серед студентської молоді регіону;
- професіоналізацію консультативного пакету для жертв злочинів на ґрунті ненависті;
- інтеграцію іноземних студентів до університетського життя шляхом залучення їх у волонтерський загін CCCM;
- розробку і впровадження навчальних програм для викладачів ВНЗ, вчителів ЗОШ, представників правоохоронних органів та громадських організацій регіону;
- організацію масових акцій з метою формування суспільної свідомості;
- підтримку проектів для дітей і молоді, спрямованих на формування толерантності, з використанням інноваційних інтегративних методів (дискусійні клуби, кінофестивалі, літні табори виховання толерантності, інтерактивні театри);
- участь у міжнародних програмах, спрямованих на боротьбу з расизмом та ворожим ставленням до іноземців.

Отже, проблема толерантності не є надуманою і штучною для України. Ми, етнічні українці, дійсно сотні років жили пліч-о-пліч з різними етнічними спільнотами, проте стосунки з ними складалися по-різному в різні часи. На сьогодні немає ознак повернення до минулих ексцесів, але задля збереження такої тенденції необхідно постійно приділяти увагу утвердженню толерантності. Психологія будь-яких міжгрупових відносин несе в собі потенціал упередженості до «не своїх».

Націоналістичні настрої у загальному контексті – спроба зберегти культурні і ментальні кордони, а, отже, це справа еволюційно-детермінована. З точки зору моралі різноманітні прояви ксенофобії неприпустимі і навіть огидні, але на рівні психофізіології вони неминучі. Отже, нашим спільним завданням є знання цих процесів та попередження проявів не тільки ксенофобії, дискримінації, а й звичайній побутовій нетактовності.

У Житомирському державному університеті імені Івана Франка на сьогоднішній день навчається вісім іноземних студентів, але у найближчому майбутньому їх може стати набагато більше, тому Студентська Соціальна Служба для Молоді, що була організована у 2003 році, та її основні підрозділи можуть сприяти розвитку соціально-психологічного та соціально-педагогічного напрямку роботи щодо профілактики дискримінації та ксенофобії у молодіжному середовищі.

*Використана література*

1. Молодь в умовах становлення Незалежної України (1991-2011 роки) : щоріч. доп. Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні / М-во освіти і науки, молоді і спорту України, Державний інститут розвитку сімейної та молодіжної політики / редкол. : О. В. Бєлишев (голова) [та ін.]. — К., 2011. — 119 с.